

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ОДЕСЬКА ПОЛІТЕХНІКА»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Перший проректор

Сергій НЕСТЕРЕНКО

30 серпня 2024 р.

Розглянуто та схвалено на засіданні
кафедри місцевого самоврядування та розвитку територій.
Протокол № 1 від «27» серпня 2024 р.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«УПРАВЛІННЯ ФІНАНСАМИ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ»

Спеціальність:

281 Публічне управління та адміністрування.

Освітні програми:

«Державне управління та місцеве самоврядування» (2022 р.).

Підрозділ, що забезпечує дисципліну:

кафедра місцевого самоврядування та розвитку територій.

Тип навчальної дисципліни:

вибіркова.

Частина підготовки:

професійна.

Рівень вищої освіти:

перший (бакалаврський).

Обсяг навчальної дисципліни:

4,5 кредитів ЄКТС.

Розробники:

Голинська Олеся Володимирівна, к.держ.упр., доцент

Куспляк Галина Іванівна, к.держ.упр., доцент

Одеса – 2024

1 Анотація навчальної дисципліни

Мета дисципліни «Управління фінансами місцевого самоврядування» - надати систематизовані знання й поглибити практичні знання, уміння, навички, загальні засади методології наукової та професійної діяльності, достатні для ефективного виконання завдань інноваційного характеру відповідного рівня професійної діяльності органами місцевого самоврядування у сфері фінансів.

Завдання навчальної дисципліни:

- розкрити сутність місцевої бюджетної політики і тенденції її розвитку, а також зміст базових категорій;
- з'ясувати методологічні основи механізму здійснення бюджетного процесу на місцевому рівні та його виконання у процесі фінансової діяльності органів місцевого самоврядування;
- аналізувати державно-управлінські відносини в бюджетній сфері, законодавчі акти, форми і методи державного регулювання на місцевому рівні в Україні, показники виконання бюджетів різних рівнів;
- ознайомити з основними напрямками, із кращим вітчизняним і зарубіжним досвідом здійснення бюджетної політики на муніципальному рівні, обґрунтувати її практичне значення для сьогодення.

Особливість дисципліни полягає в тому, що вона побудована на використанні сучасних фінансових інструментах формування та використання фінансових ресурсів органів місцевого самоврядування із застосуванням інноваційних підходів управління ними. Дисципліна спрямована на формування практичних навичок використання отриманих знань у власному науковому дослідженні.

Опанування дисципліни дозволяє розширити теоретичні та поглибити практичні знання слухачів з питань управління місцевими фінансами, визначення їх складу, структури, джерел наповнення, а також ролі у забезпеченні виконання власних та делегованих державою повноважень органам місцевого самоврядування в умовах сучасного реформування.

Практичне значення та використання отриманих знань: аналізувати та інтерпретувати дані вітчизняної й світової практики з управління фінансами місцевого самоврядування. Представляти результати аналітичної й дослідницької роботи для прийняття управлінських рішень з підвищення фінансової незалежності місцевого органу самоврядування.

Досягненню мети сприятимуть наступні методи та форми проведення занять:

Методи:

за особливостями навчально-пізнавальної діяльності: при проведенні лекцій (вивчення теоретичного матеріалу) використовується пояснювальний та ілюстративний методи викладання. При проведенні практичних занять використовуються інструктивно-практичний метод викладання і продуктивно-практичний метод здобувача вищої освіти, пояснювально-спонукальний метод викладання і частково-пошуковий метод здобувача, частково-пошуковий (евристичний), дослідницький;

для формування пізнавальних інтересів використовуються наступні методи при проведенні лекцій та практичних занять: опори на життєвий досвід здобувачів вищої освіти, пізнавальних ігор, створення ситуації новизни навчального матеріалу, створення відчуття успіху в навчанні, “робота в групах”, стимулювання обов’язку і відповідальності в навчанні, контролю і самоконтролю за ефективність навчально-пізнавальної діяльності, індивідуалізації навчального процесу;

при виконанні завдань під час самостійної роботи та на практичних заняттях використовуються інтерактивні методи (зокрема: «Do it» («Зроби це»); «Storyboarding» («Розкадровка»)), що дає можливість здобувачеві в цікавій формі набути знань.

Форми проведення занять: навчальні заняття (лекції, практичні заняття як в очній формі, так і он-лайн, а також консультації); виконання індивідуальних завдань на практичних заняттях та під час самостійної роботи, контрольні заходи, самостійна робота. Використовується індивідуальна та групова форма роботи здобувачів із застосуванням Google-класів та Google-форм.

2 Результати навчання

РН1. Здатність аналізувати й залучати кращий світовий досвід для вирішення управлінських завдань з фінансових питань на рівні місцевого самоврядування.

РН2. Здатність обирати інструментальні засоби при здійсненні обробки та аналізу інформації, необхідної для вирішення поставлених завдань з управління фінансами місцевого самоврядування.

РН3. Володіти практичними навичками з формування системи моніторингу результативності та ефективності прийняття управлінських рішень в сфері місцевих фінансів.

3 Структура навчальної дисципліни

Структурування навчальної дисципліни «Управління фінансами місцевого самоврядування» здійснюється на основі навчального плану першого (бакалаврського) рівня вищої освіти і освітньо-професійної програми «Державне управління та місцеве самоврядування»..

На вивчення дисципліни «Управління фінансами місцевого самоврядування» за освітньо-професійною програмою та навчальним планом передбачено 4,5 кредитів (135 годин).

денна форма здобуття освіти

С е м е с т р	Кількість					Індивідуальна робота	Форма підсумкового контролю
	аудиторних занять			годин			
	Лекції	Практи чні	Лабор аторні	Аудитор ні заняття	Самості йна робота		
1	11	5	-	32	103	-	Залік

заочна форма здобуття освіти

С е м е с т р	Кількість					Контрольні роботи	Індивідуальна робота	Форма підсумкового контролю
	аудиторних занять			годин				
	Лек ції	Пра ктич ні	Лаб орат орні	Аудит орні занят тя	Само стійна робот а			
1	2	1	-	6	129	-	-	Залік

4 Тематика та види навчальних занять

Для денної форми здобуття освіти

Лекційні заняття

Лекція 1. «Організація місцевих фінансів».

Лекція 2. «Нормативно-правове забезпечення фінансів місцевого самоврядування».

Лекція 3. «Учасники бюджетного процесу на місцевому рівні».

Лекція 4. «Бюджетний процес на місцевому рівні».

Лекція 5. «Світовий досвід фінансового забезпечення на муніципальному рівні».

Лекція 6. «Формування доходної частини місцевих бюджетів».

Лекція 7. «Податкові надходження як основа доходів місцевих бюджетів».

Лекція 8. «Міжбюджетні відносини та система бюджетного вирівнювання».

Лекція 9. «Використання фінансових ресурсів місцевого самоврядування».

Лекція 10. «Програмно-цільовий метод формування та виконання місцевих бюджетів».

Лекція 11. «Ефективність бюджетної політики на місцевому рівні».

Практичні заняття

Практичне заняття №1. «Аналіз податкових надходжень до місцевого бюджету».

Мета заняття: здійснювати управління податковими надходженнями місцевих бюджетів та вміти оцінювати ефективність податкових надходжень у формуванні доходів місцевих бюджетів.

Практичне заняття №2. «Оцінка ефективності місцевих податків і зборів».

Мета заняття: ознайомитися з основами місцевого оподаткування та навчитися розробляти й формувати пропозиції / рекомендації, обґрунтування та приймати управлінські рішення щодо ефективності впровадження місцевих податків і зборів.

Практичне заняття №3. «Управління у сфері місцевого фінансового вирівнювання».

Мета заняття: визначитися зі змістом, структурою та основними призначенням міжбюджетних трансфертів та вміти застосовувати порівняльні характеристики міжбюджетних трансфертів у сфері місцевого фінансового вирівнювання.

Практичне заняття №4. «Система горизонтального вирівнювання податкоспроможності територій».

Мета заняття: ознайомитися зі змістом та структурою системи горизонтального вирівнювання податкоспроможності територій, вміти використовувати інструменти управління системою горизонтального вирівнювання податкоспроможності територій на місцевому рівні.

Практичне заняття №5. «Аналіз видаткової частини бюджетів місцевого самоврядування».

Мета заняття: розуміти склад та структуру видатків бюджету органу місцевого самоврядування, вміти використовувати фінансові, статистичні, аналітичні документи для аналізу видаткової частини місцевого бюджету та на їх основі формувати пропозиції та рекомендації, обґрунтовувати та приймати управлінські рішення щодо управління видатковою частиною місцевого бюджету.

Для заочної форми здобуття освіти

Лекційні заняття

Лекція 1. «Організація місцевих фінансів».

Лекція 2. «Нормативно-правове забезпечення фінансів місцевого самоврядування».

Практичні заняття

Практичне заняття №1. «Система горизонтального вирівнювання податкоспроможності територій».

Мета заняття: ознайомитися зі змістом та структурою системи горизонтального вирівнювання податкоспроможності територій, вміти використовувати інструменти управління системою горизонтального вирівнювання податкоспроможності територій на місцевому рівні.

Мета заняття:

Консультації здійснюються впродовж семестру згідно встановленого розкладу.

5 Розподіл годин самостійної роботи здобувача освіти за видами навчальних робіт та формами здобуття освіти

Вид самостійної роботи здобувача освіти	Форма здобуття освіти	
	денна	заочна
Опрацювання навчального матеріалу лекційних занять	11	45
Опрацювання навчального матеріалу практичних занять	10	
Підготовка до модульної контрольної роботи	20	22
Виконання індивідуального поточного завдання	30	30
Виконання навчальних завдань	32	32
Всього	103	129

6 Індивідуальна робота

Навчальним планом не передбачено.

7 Форми контрольних заходів та оцінювання результатів навчання

Для денної форми здобуття освіти

Поточний контроль полягає у виконанні: мах 100 балів

1) 5-ти індивідуальних поточних завдань. Індивідуальні поточні завдання виконуються письмово і полягають в розв'язуванні проблемних питань відповідно до мети та завдань практичних занять. Бездоганне виконання індивідуального поточного завдання оцінюється у 6 балів. Максимальний бал за бездоганне виконання індивідуальних поточних завдань становить 30 балів;

2) навчального завдання. Навчальне завдання виконуються письмово і полягає в розв'язуванні проблемних питань відповідно до мети та завдань лекційних та практичних занять. Бездоганне виконання кожного індивідуального поточного завдання оцінюється 20 балів;

3) модульної контрольної роботи. Модульна контрольна робота складається з теоретичної та практичної частин і проводиться у формі комп'ютерного тестування. Бездоганне виконання модульної контрольної роботи оцінюється в 50 балів.

Підсумковий контроль – залік. Максимальна оцінка, яку може отримати студент – 100 балів.

Для заочної форми здобуття освіти

Поточний контроль полягає у виконанні

1) 1-го індивідуального поточного завдання. Індивідуальні поточні завдання виконуються письмово і полягають в розв'язуванні проблемних питань відповідно до мети

та завдань практичних занять. Бездоганне виконання кожного індивідуального поточного завдання оцінюється у 10 балів;

2) навчального завдання. Навчальне завдання виконуються письмово і полягає в розв'язуванні проблемних питань відповідно до мети та завдань лекційних та практичних занять. Бездоганне виконання кожного індивідуального поточного завдання оцінюється 20 балів;

3) проходження курсу на інтерактивній платформі за вибором здобувача відповідно до тематики навчальної дисципліни з отриманням Сертифікату, що оцінюються в 25 балів:

– «Є-data: можливості та ефективний контроль за публічними фінансами» на сайті Prometeus з отриманням відповідного Сертифікату за посиланням https://prometheus.org.ua/course/course-v1:Prometheus+EDATA101+2021_T3.

– «Складання прогнозу місцевого бюджету: теорія і практичні аспекти» на сайті Prometeus з отриманням відповідного Сертифікату за посиланням https://prometheus.org.ua/course/course-v1:Prometheus+BUDG101+2020_T3.

4) модульної контрольної роботи. Модульна контрольна робота складається з теоретичної та практичної частин і проводиться у формі комп'ютерного тестування. Бездоганне виконання модульної контрольної роботи оцінюється в 50 балів.

Підсумковий контроль – залік. Максимальна оцінка, яку може отримати студент – 100 балів.

8 Забезпечення досягнення визначених результатів навчання структурними елементами навчальної дисципліни

денна форма здобуття освіти

Структурні елементи навчальної дисципліни	Програмні результати навчання			
	ПР1	ПР2	ПР3	ПР4
Практичне заняття № 1	+	+		+
Практичне заняття № 2	+		+	
Практичне заняття № 3				+
Практичне заняття № 4	+	+		
Практичне заняття № 5			+	+

заочна форма здобуття освіти

Структурні елементи навчальної дисципліни	Програмні результати навчання			
	ПР1	ПР2	ПР3	ПР4
Практичне заняття № 1	+	+		
Навчальне завдання			+	+

Розробники

Олеся ГОЛИНСЬКА

Галина КУСПЛЯК

Погоджено:

Завідувач кафедри

Тетяна ПАХОМОВА

Начальник НМВ

Олександр БОНДАР